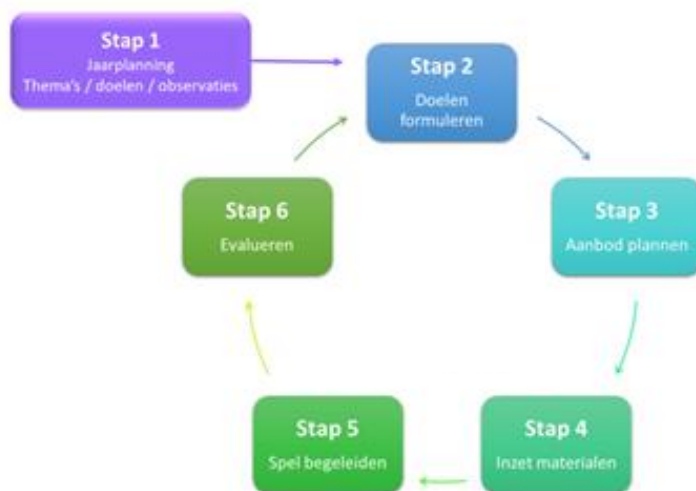

INSPIRERENDE SPEEL-LEEROMGEVING

DE ZANDTAFEL

Spel vormt de basis voor de ontwikkeling van het jonge kind. Om kinderen te kunnen laten spelen is een goed ingerichte speelleeromgeving essentieel. Onze adviseurs delen regelmatig hun ervaringen over de speelleeromgevingen. Deze keer zoemen we in op een sensomotorische hoek: de zandtafel.

Als we het over de zandtafel hebben, wat komen we in de praktijk dan vaak tegen? Allereerst geen zandtafel. Of een dichte zandtafel die dient als tafel of opslagplaats. Óf een zandtafel, maar gevuld met een standaard gieter, emmer, vormpjes en schepje. Wat zijn dat gemiste kansen! De zandtafel behoort tot de *basisinrichting* van iedere peuter- en kleutergroep! Deze plek bevat namelijk een legio aan mogelijkheden waarmee we kinderen eindeloos kunnen laten experimenteren, manipuleren, kunnen uitlokken tot communicatie en de spelontwikkeling kunnen stimuleren. We nemen jullie dan ook graag mee in deze speel-leeromgeving!

Stap 1: De jaarplanning

Kijk samen met je collega's kritisch naar het doelenoverzicht voor het komende schooljaar. Welke doelen krijgen eigenlijk vanzelf een impuls in de zandtafel? Welke spelsituaties kunnen in de zandtafel nagespeeld worden, zodat ook de minder vanzelfsprekende doelen daar gestimuleerd kunnen worden? Zo komen we moeiteloos op stap 2 van de cyclus en dat scheelt weer veel tijd en denkwerk.

Stap 2: Doelgericht werken

Naast het stimuleren van de kleine motorische vaardigheden en het manipulerende spel leent de zandtafel zich bij uitstek ook voor het uitlokken van gesprekken en het stimuleren van de spelontwikkeling. Maar natuurlijk zijn er tal van andere doelen te verwerken in de zandtafel. Als de zandtafel het komende thema een taartenwinkel wordt moeten de bestellingen wel netjes worden afgewerkt en zullen er ook voldoende kaarsje op de verjaardagstaart gezet moeten worden. Denk ook aan doelen die je kunt stimuleren door kinderen te laten ervaren wat de zandtafel te bieden heeft zonder toevoeging van enig materiaal.

Natuurlijk geldt ook voor deze hoek; niet teveel doelen tegelijk willen stimuleren. Kies bewust welk kind je aan welk doel wilt laten werken en prioriteer een doel per spelmoment.

Stap 3: Doelgericht werken

De zandtafel is als spelhoek zeer geschikt om te thematiseren. Juist een grote variatie in spelmaterialen en spelmogelijkheden brengt kinderen op talloze creatieve ideeën en spontaan spelgedrag. Denk bijvoorbeeld eens aan het verwijderen van emmers, schepjes, vormpjes en gieters en aan het toevoegen van stenen, takken, bosdieren, mos en houtsnippers. Voorzie de speltafel ook van een thematisch boek over het bos en verschillende inspirerende afbeeldingen ter verrijking van het spel.

Stap 4: Inzet materialen

Om het spel van kinderen te verrijken en te verdiepen kunnen we onze speelleeromgeving vooraf bewust en dus doelgericht inrichten. Dat betekent in de meeste gevallen dat we moeten starten met een minimale hoeveelheid materialen. Een van de redenen dat jonge kinderen soms niet tot betrokken spel komen is een overdaad aan aanwezig materiaal. Daarnaast moeten kinderen ook leren omgaan met verschillende materialen(vaardig worden) alvorens ze ermee kunnen gaan spelen. Instructie hierop is echt noodzakelijk. Dus sleep de stoeltjes mee naar de zandtafel en houdt daar je kringactiviteiten en speel het spel aan de zandtafel voor. Wanneer je ziet dat de kinderen tijdens de speeltijd echt tot spel komen kun je altijd nog gaandeweg materiaal toevoegen natuurlijk. Doe dat niet te snel en wacht het liefst totdat kinderen met hun eigen ideeën komen.

Stap 5: Spel begeleiden

Zoals in elke andere spelhoek beslaat de spelbegeleiding in de zandtafel in de basis ook de volgende drie zaken:

- Inspireren tot spel (zoals beschreven in de vorige stap)
- Actief meespelen
- Laten spelen

Maar er zijn altijd nog de kinderen die de zandtafel een moeilijke spelplek vinden. Jullie kennen ze vast ook wel: de kinderen die binnen 5 minuten de inhoud van de zandtafel op de grond hebben weten te werken, de kinderen die verzanden in het grotere gooi- en smijtwerk en de kinderen die iedere 2 minuten hun handen willen wassen. Juist deze kinderen zijn erbij gebaat dat de leerkracht goed te tijd neemt om hen te begeleiden in het spel aan de zandtafel. Pak zeker bij aanvang steeds maar 5 á 10 minuten om samen te spelen in de zandtafel en laat hen daarna het spel direct afronden. Wees er zeker van dat de kinderen binnen een kort tijdsbestek een positieve ervaring hebben opgedaan met het materiaal, elkaar en jou als spelbegeleider en evalueer het positieve gedrag kort en bondig in de grote kring (evalueren, stap 6).

Tot slot

Nog een paar laatste tips om mee af te sluiten:

- Wanneer ouders klagen over kinderen met zand in hun haren, is dat begrijpelijk. Denk daar ook over na, bijvoorbeeld de inzet van stoffen douchemutsen voor kinderen met lang haar?
- Er zijn altijd kinderen die erg gevoelig zijn voor een korrel zand in hun ogen en daardoor de zandtafel gaan ontlopen. Voor hen kun je ofwel de vuurwerkbrilletjes klaarleggen ofwel een skibril voor extra anti-zandkorrel-bescherming.
- Kinderen die in het begin spelen met zand echt te intens vinden voelen aan hun handen kun je vaak ontlasten door tuinhandschoentjes aan te laten trekken.

Meer weten?

Wil je vrijblijvend meer weten over een sterke speel-leeromgeving op jouw kinderdagverblijf of basisschool? Of wil je ondersteuning bij het op orde brengen van de hoeken op jouw groep? Neem dan vrijblijvend contact op met een van onze adviseurs en informeer of Edux jou of jouw team kan ondersteunen.